

Obranná sestava jako celek musí být budována za dvou hlavních předpokladů.

— Útok mechanizovaných sil může být veden z kteréhokoliv směru, t.j. čelně, bočně a z týlu, i když jednotka (na př. divise), brání určitý směr, je úplně ve svazu nebo na křídle. Někdy ovšem terén v některých směrech je prostoupen takovými přírodními překážkami, že je zmenšována pravděpodobnost zásahu tanků z těchto směrů.

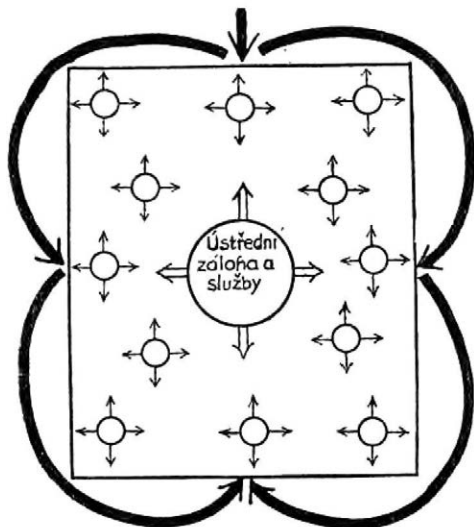
— Obranná sestava má mít dostatečnou hloubku, aby tlak proniknuvších tanků do obranného postavení byl úměrně s hloubkou průniku zeslabován, třeštěn a rozměňován a vytvořeny tak příznivé podmínky k protiaku.

Hloubka sestavy má umožňovat manévr pohyblivé složky sestavy a krytí životní zdroje, t.j. komplex služeb.

Stálá složka sestavy je tvořena z řady opěrných bodů, resp. ohnisků odporu naprosto samostatných, jak po stránce vedení boje, tak i schopnosti života. Body jsou mezi sebou spojeny jen palbou. Opěrné body (ohniska odporu) musí využití veškerých výhod terénu, neboť nebude při rychlosti postupujícího nepřítele kdy na důkladné vybudování terénu. Jsou umístěny v osadách, skupinách budov, lesících a v jiných silných terénních prostorech. Hodnota opěrných bodů (ohnisků odporu) má být zvýšena — zbývá-li čas — budováním protitankových překážek a kladením minových polí.

Opěrné body (ohniska odporu) jsou vybaveny veškerými zbraněmi (včetně částí dělostřelectva) a mají být schopny přijmout boj na všechny strany.

Pohyblivá složka sestavy tvořena je zálohou, složenou hlavně z protitankových děl větší ráže, motorizovaných částí polního dělostřelectva a z tanků, budou-li po ruce. Pohyblivá záloha je pivotem celého obranného systému. Je umístěna ústředně v celkové sestavě a je zasazována podle vývinu situace.

Schematický náčrt č. 2

Z á v ě r.

Myšlenky, zde stručně nadhozené, hledají cesty a způsob čelení tankům. Autor by si přál, aby článek podnítil zájem a diskusi k hlubšímu propracování, protože považuje tuto otázku za velmi závažnou pro náš stát hlavně ze dvou příčin:

Události přesvědčily snad i nejmírumilovnější, že, chceme-li se udržeti v dosavadních sídlech, nemáme jiné volby, než být připraveni vždy na osamocenou obranu proti přesile, nespolečajíc se na smlouvy sebeslavnostnější.

Armádu včetně všech ostatních složek obrany musíme budovat znovu od základů. Teprve, až si ujasníme podstatu obrany, zvláště protitankové, můžeme účelně tvořiti organizaci příští čs. armády.

Násilné přechody přes vodní toky v nynější válce

Proto zdařilý přechod přes vodní tok patří k slavným činům vojevůdců a je zpravidla velmi podrobně popsán ve válečných dějinách.

Není bez zajímavosti, že významné vodní toky mají stále stejná, již historická místa, kde je vojska přecházejí. Podle toho dalo

Jedna z nejobtížnějších vojenských operací je útok přes vodní tok. Útočný sled péchoty je napěchován v člunech a nemůže použiti vlastních zbraní. Další sledy jsou stále děleny vodní překážkou; je tu tedy vhodná příležitost zničit útočícího protivníka po částech.

by se soudit, že tato místa odpovídají zásadním požadavkům doktriny o přechodu přes vodní tok v té i oné době.

Těž mostní materiál, vezený vojskem, je v zásadě stejný a byl zdokonalován co do konstrukce, váhy a způsobu dopravy, někdy až příliš pomalu. Stávalo se na příklad, že vojska vezla mostní materiál příliš lehký, který neunesl břemena nově zavedeného hrubého dělostřelectva, nebo nehodil se proto, že nesnesl rychlost proudu nového válčiště. Naopak zase mostní materiál byl někdy příliš těžký, aby mohl sledovati postup armády, a vojska musela u řeky čekat, až dojedou mostní soupravy.

Oceníme-li místa, která Napoleon volil k přechodu přes vodní toky, shledáme, že zásadně přecházel s vyššího břehu na nižší, že napoleonovští ženisté vyhledávali řečiště, rovné s proudnicí, asi uprostřed a že stavěli válečné mosty v prodloužení stávajících komunikací. Po taktické stránce postavil Napoleon své dělostřelectvo na vyšším břehu na obou křídlech v šiku k podpoře pěchoty v době převážení, nebo za přechodu po útokových lávkách, aby usnadnil dobytí předmostí. Potom dal postaviti válečný most pro hlavní voj, dělostřelectvo a trén. Pro přechod přes Dunaj u Vídně vezl s sebou velmi výkonný, ale těžký mostní materiál, který se na prudkém toku velmi dobře osvědčil. Přesto mostní soupravy dal ve Vídni prodati, protože se obával, že mu nestačí rychlostí v dalším postupu.

Zkušenosti ze světové války o násilných přechodech lze shrnouti takto: Každý násilný přechod se podaří, byl-li včas a dobře připraven, byla-li zajištěna spolupráce všech zbraní a byl-li dostatek přechodového materiálu použit na místech takticky a technicky vhodných.

Konkrétně přecházela divise s brigádami vedle sebe, v brigádě 2 pěší prapory v prvním sledu, pro prapor 2 místa pro převážení. Útok podporovaly těžké kulomety, minomety a dělostřelectvo s vlastního břehu. První cíl útočícího sledu bylo vyloučiti palbu pěchotních zbraní na místa přechodů, další postupový cíl byly dělostřelecké pozorovatelny, tak zvané užší předmostí, zatím co o dobytí širšího předmostí se mluvilo, dosáhlo-li se nepřátelských dělostřeleckých postavení a vyloučila-li se dělostřelecká palba na místo, kde se začal stavěti válečný most.

Pro divisi se počítalo s jedním lehkým válečným mostem a s jedním těžkým přívozem. Mostní materiál se celkem u všech válčících stran osvědčil, měl však jednu

společnou chybu, a to, že únosnost válečných mostů nestačila ku konci války motorizovaným zbraním a naopak pontony válečných mostních souprav byly příliš těžké, aby se nehlučně daly donést k řece a hodily se k převážení útočícího sledu s překvapením. Závěrem těchto zkušeností bylo volání po zvláštním lehkém materiálu pro převážení prvního sledu a jiném únosnějším a těžším mostním materiálu pro stavbu operačních válečných mostů.

V nynější válce zůstaly sice hlavní zásady pro přechod vodních toků nezměněny, ale moderní vývoj vyžaduje novou techniku. Široká fronta, užití parajednotek, pancéřové divise, letectvo a větší počet i váha motorových vozidel jsou důvodem těchto změn po technické stránce.

Taktické požadavky, kladené nyní na místa přechodu, jsou:

1. Vhodná místa pro obranu užšího a širšího předmostí vzhledem k většímu nebezpečí nepřátelského protiútku pancéřovými vozidly v okamžiku, kdy vlastní síly jsou ještě rozděleny vodní překážkou.

2. Dobré pozorování pro zbraně, které podporují přechod s vlastního břehu, a dobře organizovaná spolupráce s vlastním letectvem.

3. Blízká a skrytá místa pohotovostní k usnadnění momentu překvapení.

4. Konečně místa nejmenšího nepřátelského odporu, aby vlastní jednotky mohly provésti infiltraci anebo, aby vlastní parajednotky obsadily druhý břeh a usnadnily přechod.

Technické požadavky jsou tyto:

1. Dobré příjezdy a skrytá místa pohotovosti přechodového materiálu.

2. Dobré přístupy a výjezdy ku břehům.

3. Rovné řečiště bez píscin, ostrovů a vedlejších překážek.

4. Výška břehů a rychlost proudu musí odpovídati přechodovému materiálu, kterým disponujeme.

Útok sám se může provésti přepadem se snahou zmocnit se celých mostů užitím parajednotek nebo pozemního nájezdu. Dále rychlou infiltrací s úmyslem překročiti překážku v slabině nepřátelské obrany bez ohledu na to, co se děje v bocích, a konečně násilným přechodem při vlastní volbě pásů přechodu, ale s materiální a morální převahou.

Fáze útoku se nezměnily: průzkum, příprava, útok a převážení, vytvoření předmostí, stavba mostu, regulace dopravy a přechod valných vojů. Utajení příprav, utajení míst a času přechodu a rychlost

5.10/192
provedení zůstaly stejně důležité jako dříve.

Taktické změny v provedení jsou ve větší ochraně proti nepřátelské letecké činnosti, ve větším riziku a proto v různějším opatření proti rychlým a obrněným nepřátelským protiútokům, v pozemní obraně mostu proti nájezdům a parajednotkám a v nutnosti větší pružnosti v řízení dopravy.

Technické změny kladou zvýšený požadavek na přechodový materiál. Přepad a infiltrace žádají čluny nebo útokové lávky co nejmenší váhy a objemu při dopravě, ale velkého výkonu při převážení. Pro tanky jsou žádány těžké útokové mosty nebo soulodí únosnosti 40-70 tun, tedy břemena, která se jen zcela výjimečně vyskytovala v civilní silniční dopravě. Těchto mostů je již třeba v rámci divise, kdežto za světové války stačil 2,5tunový lehký válečný most a rotunový těžký přívoz pro divisi. Nutnost zvýšit tak značně únosnost mostu klade zvýšené požadavky na pracovní výkon ženijního vojska. Ženisté musí nyní pracovat s elementy 200-400 kg těžkými a nést a spouštět na vodu pontonové díly 700-1000 kg těžké. Dříve kusy 100 kg nebo pontonové díly 250 kg byly považovány za hranici váhy elementů pro operační most.

Dnešní divise potřebuje devítitunový lehký válečný most a jeden přívoz nebo most únosnosti 40 tun. Bylo třeba ženijní vojsko rozmnožit a jemu i jinak ulehčit, aby mohlo zastat zapřechodu přes vodní tok úkoly na něho kladené.

Proto čteme v nejnovějších předpisech:

Za postupu třeba využití komunikací tak, aby ženijních prací bylo co nejméně. Hlavním úkolem ženijního vojska je stavba mostu. S velkou pečlivostí a předvídatostí třeba zařadit mostní soupravy do pochodového proudu. Jen ženijní průzkumné hlídky a malé ženijní skupiny jsou přiděleny čelní brigádě k odstranění min. Největší část ženijního vojska je pod velením velitele divisiního ženijního vojska, aby se mohlo ekonomicky použít pro hlavní úkol.

Při násilném přechodu přes vodní tok musí pěchota být schopna obsluhovat útokový přechodový materiál bez pomoci ženijního vojska; jen za rychlého proudu nebo těžkých podmínek napomáhají ženisté svými znalostmi vodní služby. Ženijní skupiny následují těsně za útočnými sledy, aby práce na mostech a přívozech mohly být zahájeny ihned po dobytí předmostí.

Jaký bojový tvar je nejvýhodnější pro rotu nebo eskadronu tanků v útoku, neoperuje-li ve svazu s pěchotou?

Zásady, jež pro učlenění rot tanků na výchozí základně pro útok musí vzít v úvahu velitel, nemohou pro zkušeného velitele představovat zvláštních obtíží, i když pro takové učlenění nelze stanovit nějaké, zcela schematické vzory. Vždy budou mít závažný vliv okolnosti, odpovídající dané situaci.

V prvé řadě je to nepřítel, hodnota jeho protitankových opatření a síla jeho protitankových prostorů, jež útočnou sestavu rot ovlivní. Uplatní se i terén a jeho konfigurace.

Útočná sestava bude rovněž rozdílná podle druhu tankového materiálu. Bude-li to rota středních nebo těžkých tanků, které jsou v útočných vlnách zpravidla zařazovány do první vlny, bude tato sestava odlišná od sestavy lehkých tanků, jež zpravidla postupují až ve vlnách zadnějších. Každá z vln dostává odlišné úkoly, jež odpovídají jejich materiálu, a tomu bude nucen též přizpůsobiti

velitel útočnou sestavu. V neposlední řadě bude útočná sestava rot odvislá též od toho, zda se bude jednat o útočnou sestavu rot, operující v oboustranném svazu, nebo o rotu na volném křídle s možným zásahem tanků nepřítele.

K těmto okolnostem musí přihlížeti velitel, když uvažuje o útočné sestavě své jednotky. Jinak vlastně nebude pro volbu útočné sestavy jiných zásad, než obdobných těm, které musí být vodítkem pro každého velitele roty pěší.

Přihlízejíc k úkolu danému rotě tanků, jakož i k požadavku nejmenších vlastních ztrát, je nutno při volbě útočné sestavy vždy uplatnit tyto zásadní požadavky:

1. Rozčlenění roty musí být takové, aby nepřátelské bombardovací letectvo (pro let vodorovný i střemhlav) nezpůsobilo sestavě ztráty již na výchozí základně nebo bez-